

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. д-р Добромир Димитров Димитров, д.м.

Катедра „Пропедевтика на хирургическите болести“

Факултет „Медицина“ на Медицински университет – Плевен

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен "Доктор", ПН 7.1. „Медицина“, докторска програма „Обща хирургия“

Автор: Д-р Ирина Ангелова Декова

Форма на докторантурата: редовна форма на обучение

Катедра: „Хирургически болести“, Факултет „Медицина“ на МУ – Плевен

Тема: „Адхезивна болест – етиология, клинична картина и методи на превенция“

Научен ръководител: Проф. д-р Димитър Живков Стойков, д.м.н., МУ – Плевен

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представените документи са в съответствие с чл. 34 и Приложение №2 на Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Плевен:

- заявление до Ректора на МУ – Плевен за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат с подпис на докторанта;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование;
- заповед за записване в докторантура, заповед за прекъсване на обучението, заповед за продължаване на обучението; заповед за отчисляване с право на защита;
- заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и протокол за проведен докторантски минимум по специалността;
- протокол от катедрен съвет за предварително обсъждане на дисертационния труд и взетите решения за разкриване на процедура, както и за състав на научно жури;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- списък на участията в научни форуми;
- списък на цитиранията;
- други документи, свързани с хода на процедурата.

Д-р Ирина Ангелова Декова завършва медицина във ВМИ – Плевен през 1999 г. От същата година до 2020 г. работи като педиатър към Втора поликлиника. От 2004 г. работи като лекар-ординатор към Втора хирургия на „УМБАЛ Д-р Георги Странски – Плевен“. От 2005 г. до 2020 г. работи като ординатор към ЦСПМ – Плевен. От 2008 г. е магистър по Обществено здраве и здравен мениджмънт. През същата година заема длъжността "Асистент" към катедра „Хирургически болести“, Факултет „Медицина“ на МУ – Плевен. През 2009 г. придобива специалност „Хирургия“. От 2010 г. има призната правоспособност по „Диагностична и оперативна лапароскопия в хирургията“ – 2-ро ниво. От 2017 г. работи като хирург към ДКЦ – Плевен. Понастоящем д-р Декова работи като асистент в катедра „Хирургични болести“ на МУ – Плевен и в Отделение по жлъчно-чернодробна и панкреатична хирургия към Първа клиника на „УМБАЛ Д-р Г. Странски – Плевен“.

2. Актуалност на тематиката

Адхезивната болест е една от най-често срещаните усложнения след оперативни интервенции в коремната област. Обструкциите представляват 12-16% от спешните хирургични състояния и 20% от спешните хирургични интервенции. Дори с въвеждането на лапароскопската хирургия, интраабдоминалните сраствания остават значима причина за SBO, които представляват 65% от случаите. Това прави научното проучване актуално. Данните в литературата показват, че адхезивната болест е често срещано заболяване в развития свят, което засяга лица от всички възрасти без полова предилекция. Лечението е скъпоструващо, а описаните данни дават основание да се оцени социалната значимост на заболяването. Целта на проучването е ясно формулирана с последващи седем задачи.

3. Познаване на проблема

Докторантът показва задълбочени познания в областта, което е видно от изготвения литературен обзор с обем 50 страници. Успява правилно да използва професионалната терминология, която анализира и систематизира по много добър начин. Самото насочване към тази актуална тема показва познаване на проблемите и предизвикателствата при хирургичното лечение на адхезивния илеус.

4. Методика на изследването

Поставени са следните задачи:

Задача 1. Да се проучи демографската характеристика на лекуваните болни, етиологията и патогенезата на адхезивния илеус при тях и значението на вида и локализацията на оперативния разрез при първата операция.

Задача 2. Да се проучи клиничната диагноза и направи оценка на факторите влияещи върху протичането на адхезивния илеус при лекувания контингент болни.

Задача 3. Да се анализира значението на връзката между броя на операциите, вида и локализацията на оперативния разрез и честотата на формиране на сраствания в различните анатомични области.

Задача 4. Да се оптимизира процесът на оценка, диагностика и лечение при пациенти с адхезивен илеус, базиран на адаптиран Bologna guidelines, който да се внедри в рутинната практика.

Задача 5. На базата на математически модел и вече съществуваща скала за оценка да се създаде модифициран прогностичен индекс за оценка за тежестта на адхезиите и локализацията им.

Задача 6. Да се проучат резултатите при консервативно и оперативно лекуваните пациенти с адхезивен илеус.

Задача 7. Да се направи анализ и оценка на резултатите от приложените различни методи за превенция от адхезиообразуването.

Те напълно позволяват да бъде постигната основната цел на дисертационния труд. Избраните методи и материали са актуални и достатъчни за изпълнение на задачите. Чрез тях се постига сериозен и задълбочен анализ на постигнатите резултати.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Авторефератът и дисертационният труд са структурирани правилно и по всички съвременни изисквания. Дисертационният труд е представен в обем от 185 страници, онагледен е с 37 таблици, 58 фигури и 1 схема. Включва въведение (2 стр.), литературен обзор (50 стр.) и библиография (16 стр. с 140 литературни източника, от които 16 на кирилица и 124 на латиница). В останалата част от дисертационния труд д-р Декова формулира целта и произтичащите от нея седем задачи, методиката, обхванатия брой пациенти, собствените резултати, анализът им, както и собствените изводи и приноси.

Резултатите и изводите са представени, и онагледени в съответствие с всички съвременни изисквания за задълбочено научно проучване. Използваните статистически методи са правилни и точни. Успешната реализация на проучването показва качества на дисертанта, както и задълбочени познания и творчески потенциал. Приносите на дисертационния труд са правилно изброени и дефинирани.

Във въведението докторантът акцентира внимание върху последствията и усложненията, наблюдавани в следствие на заболяването. Последниците от адхезивния илеус могат да варират по тежест при пациентите и могат да доведат до частична или пълна инвалидизация. Голям процент от усложненията изискват рехоспитализации и многократни хирургически интервенции, които често са по-травматични от първоначалната операция.

Литературният обзор е достатъчно обширен и отговаря на изискванията за обем от дисертацията. Постоперативните сраствания са едни от честите и трудни за овладяване последствия от интервенциите в коремната кухина.

Основната цел на дисертацията е да се проучи демографската характеристика и особеностите на адхезивната болест на контингента, постъпващ в Първа хирургична клиника към „УМБАЛ Д-р Георги Странски – Плевен“, методите на диагностика, вида на приложеното лечение и профилактика. Поставените от дисертанта седем задачи са конкретни, ясни, правилно дефинирани и съответстват на поставената цел.

Клиничният материал е напълно достатъчен за анализ и извеждането на изводи. Обхваща 180 оперативни интервенции, извършени върху 167 пациенти. Проучването е ретроспективно и проспективно, едноцентрово, обхващащо периода януари 2018 г. – декември 2020 г. Направен е анализ по отношение на етиологията, вида на чревната непроходимост, диагностичния процес, терапевтичния подход, приложените хирургични интервенции и резултатите от тях, постоперативните усложнения.

Резултатите от проучването са представени в четири основни раздела. Д-р Декова анализира резултатите, като описва демографските характеристики на пациентите и конкретните интервенции, на които са подложени.

Направени са 10 извода. Дисертантът е посочил три приноса с научно-теоретичен и три приноса с научно-практичен характер.

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационния труд и отговаря на изискванията за структурирането и оформлението му.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът предоставя 5 научни публикации, свързани с дисертационния труд. Тя е първи автор и на петте публикации. Три от тях са публикувани в сборник с пълнотекстови доклади с ISSN. Допълнително резултатите от дисертацията са представени в един научен форум с две участия. Видимо във всичките участия е личният принос на докторантът.

7. Критични забележки и препоръки

Отчитам наличието на стилистични и правописни грешки в дисертационния труд и автореферата. Възможно е било по-добро онагледяване на някои таблици и фигури.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационния труд на д-р Ирина Ангелова Декова на тема „Адхезивна болест – етиология, клинична картина и методи на превенция“ отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Плевен. Това е актуален, добре структуриран, планиран и реализиран научен труд.

Дисертационният труд показва, че докторантът д-р Декова има значим творчески потенциал, трудолюбие, професионална отговорност, притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по обща хирургия. Д-р Декова демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Въз основа на гореизложеното, давам своята положителна оценка за дисертационния труд и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен "Доктор" на д-р Ирина Ангелова Декова в докторска програма по Обща хирургия.

Дата: 28.03.2023 г.

Изготвил рецензията: На основание чл. 59 от ЗЗЛД

Проф. д-р Добромир Димитров, д.м.